

Zitting 1982–1983

17 697

Nadere wijziging van de Algemene Kinderbijslagwet, de Ziekenfondswet en van enige Bijstandsbesluiten (beëindiging van het recht op bijstand krachtens de Rijksgroepsregeling werkloze werknemers voor 16- en 17-jarigen en invoering van het recht op kinderbijslag voor 16- en 17-jarige werklozen)

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 16 december 1982

De vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ heeft de eer van haar bevindingen omtrent dit in haar handen gestelde ontwerp van wet als volgt verslag uit te brengen.

1. Algemeen

De leden van de P.v.d.A.-fractie hadden ernstige bedenkingen tegen het voorliggende wetsontwerp.

De spoed waarmee dit wetsontwerp door de Kamer dient te worden behandeld, gemotiveerd door de noodzaak bepaalde ombuigingen tijdig te realiseren, achtten deze leden, gezien de ernstige gevolgen voor de betreffende groep, zeer bezwaarlijk. Zij wezen erop dat kennisneming van bij voorbeeld het SER-advies ter zake, niet mogelijk was bij de schriftelijke voorbereiding van dit wetsontwerp. Zij merkten op het desalniettemin op prijs te stellen dat de behandeling van dit wetsontwerp pas plaats zal vinden, nadat het SER-advies is uitgebracht. De spoed waarmee de Raad voor het Jeugdbeleid zijn advies heeft uitgebracht was voor deze leden een duidelijk signaal van het belang dat terecht wordt toegekend aan dit wetsontwerp.

De jonge schoolverlaters zijn, zo stelden deze leden, in velerlei opzicht al het slachtoffer van de economische ontwikkeling. Deze leden brachten in herinnering, dat nog niet zo lang geleden de minimumjeugdlonen voor 16- en 17-jarigen praktisch zijn gehalveerd, waardoor de financiële positie van deze groep jongeren aanzienlijk is verslechterd, zonder dat de door de Regering daarmee in het vooruitzicht gestelde daling van de jeugdwerkloosheid was bereikt. Ze te vergelijken met scholieren, terwijl adequate onderwijszoningen, zoals het geïntegreerd kort middelbaar beroepsonderwijs ontbreken, is schrijnend. Deze jongeren hebben hun leerplicht voltooid en hopen op zo kort mogelijke termijn aan de slag te kunnen. Zij dienen vergeleken te worden met leeftijdsgenoten, die wel een baan hebben gevonden, daarmee hun opleiding benuttend, terwijl zij deel kunnen nemen aan verdere beroepsopleiding én een eigen inkomen kunnen verdienen. Daarmee vergeleken, zijn deze jongeren, naar het oordeel van de leden van deze fractie, al gedupeerd. Geen baan, geen toegang tot het leerlingstelsel of aanverwante opleidingen en straks ook geen – laag – inkomen meer. Een beleid gericht op jeugdigen zal zich uitdrukkelijk behoren te richten op het creëren van een toekomstperspectief.

¹ Samenstelling:

Leden: Keja (VVD), Poppe (PvdA), Weijers (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), voorzitter, Beckers-de Bruijn (PPR), Spieker (PvdA), Moor (PvdA), De Korte (VVD), Gerritse (CDA), Beinema (CDA), Buurmeijer (PvdA), ondervoorzitter, Toussaint (PvdA), Buikema (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Leerling (RPF), Schutte (GPV), Groenman (D'66), Van der Vlies (SGP), Willems (PSP), Brouwer (CPN), Oomen-Ruijten (CDA), Ter Veld (PvdA), Dales (PvdA), Ubels-Veen (EVP), Korthals (VVD) en Linschoten (VVD).

Plv. Leden: Terpstra (VVD), Van der Louw (PvdA), Hermsen (CDA), G. C. van Dam (CDA), Meijer (PvdA), Kombrink (PvdA), Van Erp (VVD), Cornelissen (CDA), Evenhuis-van Essen (CDA), M. P. A. van Dam (PvdA), Salomons (PvdA), Van Dijk (CDA), Hermans (VVD), Nypels (D'66), Eshuis (CPN), Wolters (CDA), Woltgens (PvdA), Knol (PvdA), Kamp (VVD) en Nijhuis (VVD).

De leden van de P.v.d.A-fractie verwachtten op korte termijn zowel de beleidsvoornemens van de Regering, met betrekking tot de verdere uitbouw van het onderwijs, als een tweede versie van het Jeugdwerkplan. Wat zijn de voorstellen van de Regering ter zake en wanneer zullen deze voorstellen de Kamer worden voorgelegd?

Bij aanvaarding van het voorliggende wetsontwerp verkeren deze werkloze jongeren in een andere positie dan andere werkloze werknemers. Naar het oordeel van de leden van de P.v.d.A.-fractie kan dit grote consequenties met zich meebrengen.

In de eerste plaats wezen deze leden op de positie van deze jongeren bij het Gewestelijk Arbeidsbureau. Zal inschrijving bij het Gewestelijk Arbeidsbureau een voorwaarde zijn, waaraan moet zijn voldaan alvorens ouders in aanmerking komen voor kinderbijslag? Hoe wordt dit getoetst? Zullen dan aan het recht op kinderbijslag voor de ouders, zo vroegen deze leden, voorwaarden worden verbonden met betrekking tot de mate waarin de jongere tracht passende arbeid te vinden? Deze leden zouden dergelijke voorwaarden niet in overeenstemming achten met het karakter van de Kinderbijslagwet.

Wat heeft het niet hebben van een uitkering als werkloze werknemer voor gevolgen op de actieve arbeidsbemiddeling? Thans wordt immers ten aanzien van een aantal specifieke arbeidsprojecten het hebben van een uitkering als voorwaarde gesteld om in aanmerking te komen van een arbeidsplaats. Deze leden wezen hierbij bij voorbeeld op het ISP en de PNL. Nu uitbreiding wordt overwogen van de sociaal-culturele activiteiten voor werkloze werknemers in het kader van artikel 36 WWV, ook voor diegenen die een uitkering krachtens de RWW genieten, zullen dan niet juist deze jongeren, voor wie de noodzaak van dergelijke activiteiten niet kan worden miskend, buiten dergelijke activiteiten, die door de gemeenten geactiveerd worden, vervallen? Niet alleen uit een oogpunt van zelfstandige inkomensaanspraken, maar vooral ook vanuit de noodzaak voor schoolverlaters ingeschreven te staan bij het Gewestelijk Arbeidsbureau en zelf aangesproken te kunnen worden op hun plichten als werkzoekenden, achtten deze leden een eigen uitkeringsrecht voor werkloze jongeren essentieel. Zij vroegen zich af waarom de Regering, waar zij kennelijk van mening is dat op inkomensaanspraken van deze specifieke groep jongeren bezuinigd kan worden, niet gezocht heeft naar alternatieven binnen de sfeer van de RWW.

De leden van de P.v.d.A.-fractie vermochten niet te begrijpen, welke overwegingen de Regering heeft om jongeren, die door betaalde arbeid in hun onderhoud kunnen voorzien, onder te brengen onder de Algemene Kinderbijslagwet. Zij wezen erop dat bij de behandeling van de wet van 28 maart 1981 met betrekking tot het afschaffen van kinderbijslag voor partiëel leerplichtigen door de Regering als overweging is genoemd, dat deze kinderen niet voldoen aan het voor het recht op kinderbijslag geldende onderwijs criterium. «Immers de voor werkzaamheden beschikbare tijd van die kinderen werd niet voor meer dan de helft van de tijd in beslag genomen door of in verband met het volgen van onderwijs»² Het recht op AKW voor deze jongeren werd toen als oneigenlijk element in de AKW gekwalificeerd.

Tevens wezen deze leden erop, dat thans ook wordt overwogen de zogenaamde huishoudkinderen buiten het bereik van de AKW te brengen.

Bij de beantwoording van schriftelijke vraag 1444 – Aanhangsel Tweede Kamer, zitting 1981–1982 – ter zake het afschaffen van kinderbijslag voor huishoudkinderen stelde de toenmalige Minister: «De bedoelde kinderen kunnen door betaalde arbeid in hun onderhoud voorzien. Ik erken dat dit gezien de situatie op de arbeidsmarkt niet eenvoudig zal zijn. In geval geen betaald werk kan worden gevonden, kan een beroep op de RWW worden gedaan. De gedachte komt dan op, of de meeruitgaven in de RWW de besparingen in de Kinderbijslag niet zullen overtreffen. Zelfs indien dit het geval zou zijn, meen ik dat dit als consequentie van een juiste maatregel moet worden geaccepteerd.»

² Kamerstuk 16 534, nr. 3).

Bij de leden van de P.v.d.A.-fractie rees de vraag of de juistheid van een maatregel jongeren uit de kinderbijslagsfeer naar de RWW-sfeer te verwijzen niet betekent, dat het onjuist zou zijn werkloze jongeren te brengen onder de kinderbijslagsfeer. Hoe verhouden deze voorstellen zich tot elkaar? Waarom is het juist voor één categorie en waarom geldt voor een andere categorie een tegengestelde redenering, zo wilden de leden van de P.v.d.A.-fractie weten.

De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen erop, dat schoolverlaters van 16 en 17 jaar veelal behoren tot gezinnen met lagere en zeer lage inkomens. Niet alleen de inkomenspositie van de jongeren, maar ook de inkomenspositie van het gezin, waartoe deze jongeren behoren, verdient de aandacht.

Is de Regering op de hoogte van het onderzoek van het ITS: «Vroege schoolverlaters hebben een zwakke positie op de arbeidsmarkt» van november 1978? Kan de Regering aanvullende informatie verstrekken op de toen onderzochte gegevens: nl. dat in de gezinnen, waartoe de betrokken jongeren behoren, ruim een kwart van de vaders werkloos is en meer dan de helft van de vaders werknemer is als ongeschoold of geoefend arbeider?

Om in aanmerking te komen voor kinderbijslag dienen de ouders tenminste f56 per week aan onderhoud van het kind bij te dragen. Pas dan volgt een tegemoetkoming in deze kosten na de kinderbijslag, zo vervolgden deze leden. Voor scholieren bestaat bovendien de mogelijkheid van een tegemoetkoming in de studiekosten. Deze leden vroegen of door ouders met een bijstandsinkomen voldaan kan worden aan het onderhoudscriterium voor het recht op kinderbijslag. Deze leden waren erop geattendeerd, dat het voorgekomen is, dat een bijstandsmoeder voor een studierend kind geen recht kon doen gelden op enkelvoudige kinderbijslag omdat ze niet aannemelijk kon maken, dat haar budget nog de ruimte bood een dergelijk bedrag te besteden aan het onderhoud van dit kind. Zij wensten over dit voorbeeld gaarne nadere informatie van de Regering. Wanneer de jongere een eigen uitkering heeft, wordt deze zelfs geacht een kleine bijdrage aan kostgeld af te kunnen dragen. De Algemene Bijstandswet gaat hier ook van uit bij de toekenning van een uitkering aan de ouders.

Het was deze leden een doorn in het oog dat in de memorie van toelichting zo gemakkelijk wordt gesteld, dat de voorgestelde maatregel de inkomenspositie van de ouders en hun kinderen als regel niet zal wijzigen. Een «uitstel van inkomenstoename» aan de vooravond van het moment, dat het recht op dat inkomen geëffectueerd had zullen worden is navrant. Maar ook voor de toekomst achtten deze leden de inkomenspositie van gezinnen met werkloze jongeren van 16 en 17 jaar zorgwekkend. De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen hierbij op het commentaar van de Raad voor het Jeugdbeleid, waar deze stelt: «In deze gezinnen wordt vaak reikhalzend uitgekeken naar het moment dat de opgroeiende kinderen zelf kunnen bijdragen in de kosten van hun levensonderhoud».

De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen erop, dat ook al bij het invoeren van de wachtperiode voor schoolverlaters er door de organisaties van grensarbeiders op is gewezen, dat voor kinderen, van wie de vader bij voorbeeld in de Bonds-republiek Duitsland werkt, zelfs geen kinderbijslag wordt ontvangen, terwijl de aanspraken op Duitse kinderbijslag een veel beperkter karakter hebben. Kan de Regering inzicht geven in de problemen die thans al bestaan voor deze gezinnen en hoe denkt de Regering te voorzien in een oplossing voor de problemen, juist voor deze gezinnen, die zouden ontstaan bij aanvaarding van dit wetsontwerp?

Voornoemde leden wezen tevens op de positie van jongeren met een uitkering krachtens de AWW gedurende hun opleidingsperiode. Ligt het in het voornemen om voor werklozen van 16 jaar en ouder, die niet voor een RWW-uitkering in aanmerking komen, een recht op een wezenpensioen krachtens de AWW te realiseren, vergelijkbaar met de regeling voor studerenden/scholieren in dezelfde leeftijdsgroep? Waarom is dan een wijziging van de AWW op dit punt niet tegelijkertijd aan de Kamer voorgesteld, of worden deze jongeren, als jeugdige alleenstaanden, niet van het recht op een eigen uitkering uitgesloten?

De leden van dezelfde fractie wezen erop dat, zoals ook in de memorie van toelichting is vermeld, de jongeren, die op 1 januari in aanmerking kunnen komen voor een uitkering, thans hun wachtperiode vervullen die vereist is om voor deze uitkering in aanmerking te komen. Welke, buiten de financiële – zijn de overwegingen geweest om 10 dagen voor het verstrijken van een wachtperiode, vereist voor het recht op een uitkering, deze uitkering te schrappen. Ware het, uit een oogpunt van rechtvaardigheid niet juist geweest, mocht tot een dergelijke verandering worden besloten, deze verandering in te laten gaan voor hen die nog niet in de «wachtkamer» verblijven, en de voorgenomen maatregel dan pas per 1 juli te laten ingaan?

De financiële effecten van de voorgenomen wijziging worden door de Regering geraamd op 70 mln. De leden van de P.v.d.A.-fractie wezen erop dat deze ombuiging van 70 mln. bereikt wordt door de meeruitgaven in de kinderbijslagsfeer te doen betalen door alle ouders met kinderen in de leeftijdsgroep 12 tot 18 jaar. Zij achtten dit een onjuiste handelwijze. Hoe verhoudt zich de verlaging van 107,5 naar 106 (zie art. VII) tot het uitgangspunt dat, bij de invoering van de leeftijdsafhankelijke kinderbijslag, uitgegaan wordt van budgettaire neutraliteit?

Tevens wezen deze leden erop, dat de gratis meeverzekering van de 16- en 17-jarige werkloze jongeren toch consequenties heeft voor de ziekenfondsen, die nu toch een bedrag aan premie-inkomsten derven. Van welke omvang zijn deze neveneffecten, en is met deze lastenverzwaring in de semi-collectieve sfeer rekening gehouden? Zou dit bij voorbeeld moeten leiden tot een verhoging van de ziekenfondspremie? Betekent dit niet, zo wilden de voornoemde leden weten, dat de last van de ombuiging wordt afgewenteld op enerzijds alle ouders van kinderen in de leeftijdsgroep 12 tot 18 jaar en anderzijds op werknemers met een inkomen beneden die ziekenfondspremie-grens, terwijl juist de RWW-uitkering gefinancierd wordt uit de algemene middelen?

De leden van de C.D.A.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van de voornemens van de Regering over de afschaffing van de RWW-uitkering aan 16–17-jarigen.

Deze leden konden er begrip voor hebben, dat het in een tijd van welvaart opgebouwd voorzieningssysteem, in het licht van de slechte financieel-economische situatie van dit moment, kritisch beschouwd moet worden. Een doorlichting die ook al noodzakelijk is om op termijn de kern van ons sociale voorzieningstelsel te kunnen behouden. Deze leden wilden vaststellen, dat het bij deze voornemens gaat om het niet toekennen van een RWW-uitkering aan nieuwe uitkeringsgerechtigden, die gezien hun leeftijd nog ten laste komen van hun ouders/verzorgers.

Het ware de leden van de C.D.A.-fractie aangenamer geweest als de Regering een koppeling gelegd zou hebben met het Jeugdwerkplan. Gaarne zouden zij vernemen wanneer voornemens dienaangaande tegemoet mogen worden gezien. Het moge als bekend worden verondersteld, dat de leden van deze fractie een en andermaal te kennen gaven dat de oplossing van het jeugdwerkloosheidsprobleem voorrang heeft boven een inkomensvoorziening voor deze categorie jonge mensen.

De leden van deze fractie zouden willen vernemen hoe de Regering de consequenties van dit wetsontwerp taxeert voor de registratie van jeugdige werkzoekenden nu zij immers niet meer verplicht lijken zich te moeten melden bij het GAB. Van belang achtten zij dat deze melding in elk geval blijft gehandhaafd.

Aansluitend op de opmerkingen op blz. 7 dat met het vervallen van de RWW-uitkering ouders een tegemoetkoming ontvangen in de voor hun rekening komende kosten van levensonderhoud, vroegen deze leden naar de consequenties voor onze Nederlandse grensarbeiders. Kan de Minister aangeven of het waar is dat bij het vervallen van de RWW-uitkering pendelaars naar Duitsland en België in het «werkland» geen recht hebben

op kinderbijslag voor deze 16-17-jarigen? Welke regeling denkt de Regering hiervoor te treffen?

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsontwerp. Deze leden waren het eens met de noodzaak tot verdere ombuigingen teneinde af te kunnen zien van een belastingverhoging in 1983. Zij vonden het vanzelfsprekend dat ook jongeren een bijdrage moeten leveren aan het noodzakelijke ombuigingenpakket. Deze leden concludeerden dat juist jongeren er belang bij hadden dat middels het voorgestelde beleid onze economie uit het slop kon komen. De leden van de V.V.D.-fractie vonden, dat bij het achterwege laten van maatregelen, die het financieringstekort en de collectieve lastendruk beïnvloeden, zoals overgekomen in het regeerakkoord en ingevuld via maatregelen als de voorgestelde, de jongeren van nu later de dupe zouden zijn. De leden van de V.V.D.-fractie vonden dat dergelijke maatregelen moeten worden genomen om te voorkomen dat de crisis op de jeugd van nu, de generatie van morgen, wordt afgewenteld.

De leden van de V.V.D.-fractie konden zich vinden in de voorgestelde leeftijds grens. Deze leden vonden dat het redelijk was uit te gaan van een financiële verantwoordelijkheid van de betrokken ouders tot het 18e jaar van het kind. Bovendien waren deze leden van mening dat het niet tot de taak van de overheid behoort te zorgen voor een eigen inkomen voor een ieder die om hem of haar moverende redenen besluit niet verder door te leren op zo jonge leeftijd. Bovendien, zo concludeerden deze leden, hadden de potentiële rechthebbenden op de uitkering nog nooit een eigen inkomen gehad, zodat zij er ook niet op achteruit gingen.

De aan het worde zijnde leden van de V.V.D.-fractie betreurden het, dat de betrokken adviesinstanties nog niet in de gelegenheid waren geweest hun adviezen ter zake uit te brengen. Deze leden realiseerden zich, dat gezien het belang der zaak, verder uitstel meer nadelen dan voordelen met zich mee zou brengen. Zij spraken de hoop uit, dat de betrokken adviesinstanties in staat zouden zijn nog voor de plenaire behandeling van het onderhavige wetsontwerp hun commentaar gereed te hebben, zodat deze leden daarvan kennis konden nemen.

De aan het woord zijnde leden vroegen de Staatssecretaris nog eens precies uiteen te zetten wat de inkomenseffecten van deze maatregelen zouden zijn.

De leden van de fractie van D'66 hadden grote moeite met dit wetsontwerp. Hun bezwaren lieten zich als volgt samenvatten:

1. 16- en 17-jarigen worden niet meer als werkloze werknemer beschouwd.
2. de maatregel staat haaks op het door de Regering beoogde jeugdbeleid, dat beoogt de optimale ontplooiing van jongeren, inclusief het honoreren van de drang bij jongeren tot onafhankelijkheid.
3. werkgelegenheidsmaatregelen ten behoeve van 16- en 17-jarigen zijn onvoldoende voorhanden of zelfs maar in het vooruitzicht gesteld.
4. de aanzienlijke inkomensteruggang zowel voor jongeren zelf als voor hun ouders.
5. het versterken van de oneigenlijke werkloosheidsfactor in de AKW.
6. de verwachtingen die gewekt zijn bij jongeren die zich na afloop van het schooljaar 1981-1982 hebben laten inschrijven, en na afloop van de 130 dagen wachttijd hadden gerekend op hun RWW-uitkering.

Ad. 1. Bij de behandeling van het wetsontwerp ter verlenging van de wachtperiode voor de verkrijging van de RWW (wetsontwerp 17 029) is door de leden van deze fractie bezwaar gemaakt tegen de door hen niet begrepen analogie tussen de wachtperiode voor de RWW (een uitkering gebaseerd op de ABW, en dus op de noodzakelijke bestaanskosten) en de wachtperiode van WW en WWV (gebaseerd op het aantal gewachte dagen). Deze leden hadden desondanks ingestemd met het wetsontwerp,

dat beoogde tijdens de wachtperiode voor de RWW, kinderbijslag te geven aan de betrokken ouders, hoewel daardoor een werkloosheidselement in de AKW werd geïntroduceerd. Bij het onderhavige wetsontwerp is geen sprake meer van een analogie met WW en WWV, maar wordt een vergelijking gemaakt van werkloze jongeren van 16 en 17 jaar met scholieren, voor wie ook recht op kinderbijslag bestaat. Deze vergelijking kwam deze leden niet zeer deugdelijk voor. Als het volgen van onderwijs de norm wordt, waren deze leden benieuwd, in hoeverre een nieuw stelsel van studiefinanciering zich gaat uitstrekken tot jongeren, die weliswaar niet studeren, maar wel net zo oud zijn als studerende, en «toevallig» werkloos. Denkt de Regering inderdaad in deze richting?

Ad. 2. Door de voorgestelde maatregel worden jongeren opnieuw afhankelijk van hun ouders. Daartegen is, niet alleen door de leden van de fractie van D'66, bezwaar gemaakt bij eerdere gelegenheden. Denkt de Regering niet, dat nu in probleemsituaties een beroep gedaan kan worden op individuele bijstandsverlening, problematische gezinssituaties zullen worden aangegrepen of gecreëerd om maar zelfstandig te kunnen zijn? En hoe oordeelt de Regering over de positie van uitwonende jongeren die eveneens afhankelijk worden van hun ouders, hoewel voor hen een dubbele kinderbijslag zal gelden? Om het extra beroep op de AKW financieel mogelijk te maken, heeft de Regering besloten in het kader van de nieuw in te voeren leeftijdsafhankelijke kinderbijslag het percentage aan kinderbijslag voor oudere kinderen, te verlagen van 107,5 naar 106. Het kwam deze leden voor, dat ouders van grotere kinderen nu toch extra in hun verwachtingen teleurgesteld werden. Ouders van 16- en 17-jarige werkloze schoolverlaters verkeren, volgens onderzoek, immers overwegend in de laagste inkomensklasse.

Ad. 3. Waar blijven de maatregelen ter bevordering van de werkgelegenheid voor 16- en 17-jarigen, die toch als een risicogroep op de arbeidsmarkt kunnen worden aangemerkt?

Deze leden konden zich voorstellen dat bij voorbeeld de Experimentele Arbeidsprojecten voor Jongeren extra geld zouden krijgen, in plaats van dat nieuwe aanvragen in dat kader worden opgeschort en geen geld is vrijgemaakt voor 1983. Hoe ziet de Regering dit verband?

Ad. 4. Aangetoond is dat 16- 17-jarige werklozen veelal afkomstig zijn uit de laagste inkomensgroepen, waar het het inkomen van de ouders betreft. Verwacht de Regering een extra beroep op bijstand in deze gezinnen en is iets bekend over het extra beroep op bijstand dat gedaan is bij het in werking treden van wetsontwerp 17 029?

Ad. 5. Deze leden waren van mening, dat nu reeds inbreuk gemaakt is op de AKW door daar een werkloosheidscomponent in te brengen, een tweede inbreuk ook mogelijk zou zijn, door de kinderbijslag rechtstreeks toe te kennen aan jongeren. Welke bezwaren bestaan daar eigenlijk tegen, afgezien van het argument dat een jongere uit een groot gezin meer eigen geld zou hebben dan een jongere uit een klein gezin?

Ad. 6. Deze leden zouden toch willen pleiten voor een overgangsregeling voor hen die zich hebben laten inschrijven bij het arbeidsbureau vóór de datum waarop de wijziging van de RWW van kracht wordt. Zij vroegen zich af wat daar de financiële consequenties van zouden zijn. In dit kader vroegen zij zich af waaruit het verschil te verklaren is tussen de aanvankelijk geraamde opbrengst en de thans geraamde opbrengst? (In de oorspronkelijke tekst van het wetsontwerp, zoals het naar de Raad van State is gestuurd worden bedragen genoemd die later zijn bijgesteld.) Zou het verschil tussen beide bedragen niet aangewend kunnen worden voor een overgangsregeling?

De leden van de fractie van D'66 vroegen ten slotte naar de uitvoering van de motie-Groenman betreffende een samenhangend inkomensbeleid voor jongeren, en naar de mogelijke effecten van de integratie van de werkloosheidsregelingen waarover nog steeds een adviesaanvraag bij de SER ligt. Indien in een uiteindelijke geïntegreerde werkloosheidsregeling recht wordt gedaan aan een uitkeringsrecht gebaseerd op een te creëren basisvoorziening, dat ook voor 16- en 17-jarigen geldt, en het onderhavige wetsontwerp derhalve een tijdelijke strekking zou hebben, konden deze leden zich voorstellen dat hun voorlopig negatieve beoordeling anders zou luiden.

Ook wilden deze leden graag een duidelijke uitspraak van de Regering over de werkgelegenheidsmaatregelen voor met name deze risicogroep, de 16- en 17-jarigen. Hoe staat het met het gemeenschapstakenplan en hoe verhoudt dat zich tot de in dit wetsontwerp te nemen maatregelen, zo wilden deze leden weten. Voorlopig lijkt het er toch veel op dat er onevenredig veel gevraagd wordt van deze groep jongeren, die ten slotte zelf niet verantwoordelijk zijn voor de grote werkloosheid.

Om tot een eindoordeel te komen vroegen deze leden om nadere argumenten waaruit zou kunnen blijken dat 16- en 17-jarige jongeren best wat kunnen missen. Is al een budgetonderzoek naar het bestedingspatroon van jongeren voorhanden? Om toch tot het te bezuinigen bedrag te komen wilden deze leden voorzichtig de volgende suggestie doen. Voorzichtig, omdat zij zich bewust zijn van de relatie met de nota «Op weg», die wijzigingen in het fiscale stelsel beoogt. De suggestie zou dan zijn om te overwegen de belastingvrije voet voor ongehuwden onder 35 jaar te verlagen, om zodoende de inkomensoffers te spreiden over de totale groep «jongeren», die immers in de koopkrachtbeelden relatief gespaard worden, voorzover zij niet tot de categorie gehandicapten behoren althans. Hoe oordeelt de Regering over deze suggestie?

De leden van de fractie van de P.S.P. hadden met grote verontrusting van het voorstel om aan 16- en 17-jarigen geen uitkering in het kader van de RWW meer te verstrekken. Dankbaar hadden zij bij het formuleren van hun inbreng gebruik gemaakt van de talloze – meestal sterk afwijzende –, commentaren uit het veld, o.a. van de Raad voor het Jeugdbeleid.

De financiële positie van de jongeren van 16 en 17 jaar wordt met dit voorstel zeer ernstig aangetast. Worden zij door deze maatregel feitelijk niet gelijkgesteld aan scholieren, en wordt daarmee niet voorbijgegaan aan het feit dat het hier werkloze werknemers betreft, die krachtens hun werkloosheid principieel aanspraak zouden moeten kunnen maken op werkloosheidsvoorzieningen? Betekent de vergelijking met onderwijsvolgenden, die nu als criterium worden ingevoerd, niet dat dan geen belemmeringen meer aanwezig zijn om alle jongeren «in een gelijke financiële positie te plaatsen als hun leeftijdsgenoten die onderwijs volgen». En wordt in dat geval inderdaad niet een geheel nieuw criterium ingevoerd in de bijstand, namelijk niet meer de noodzakelijke kosten van het bestaan, maar het inkomen van scholieren en studenten, als criterium voor de bepaling van de hoogte van de bijstand? Wat is het commentaar van de Regering op deze redenering en bestaan er nu reeds voornemens in genoemde richting? Is de Regering niet met de Raad voor het Jeugdbeleid van mening dat een ieder, die zich inschrijft bij het Gewestelijk Arbeidsbureau als potentiële werknemer ook als zodanig erkend en behandeld dient te worden? Deze status van werknemer wordt door dit voorstel teruggebracht tot de status van kind, zonder inkomen en geheel afhankelijk van de ouders.

De leden van de fractie van de P.S.P. waren van mening, dat de toch al geringe zelfstandigheid van jongeren nu geheel ongedaan wordt gemaakt, doordat de kinderbijslag aan de ouders verstrekt wordt. Afgezien van de financiële consequenties, een aanzienlijke vermindering, moet deze voorgestelde maatregel alleen al om die reden principieel worden afgewezen.

Grote problemen zijn te voorzien bij de sociale diensten die de maatregel zullen moeten uitvoeren, de sociale diensten die overigens zelf steeds vaker en steeds meer bezwaren uiten tegen gelegenhedswetgeving, die leidt tot ingewikkelde, vaak zeer moeilijk uitvoerbare en soms discriminerende uitvoeringsbepalingen. Zo heerst op dit moment bij voorbeeld veel irritatie bij de sociale diensten, die recentelijk nog toezeggingen deden aan jongeren, die door de voorgestelde maatregel niet nagekomen zullen kunnen worden.

Grote onduidelijkheid bestaat op dit moment over de vraag welke jongeren het nu betreft: gaat het bij dit wetsontwerp nu om de thuiswonende 16-17-jarigen of gaat het ook om de uitwonende? Deze duidelijkheid dient snel gegeven te worden door de Regering. Indien het laatste niet het geval is, waarom wordt dan in de circulaire van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (nr. UBB-BB-U-103.692, dd. 3 december 1982) aan de burgemeesters en wethouders van gemeenten gewag gemaakt van uitsluitend «16- en 17-jarigen»? Op welke criteria kan, indien de maatregel eveneens van toepassing is op uitwonende 16-17-jarigen, tóch aanspraak worden gemaakt op bijstand, indien de jongere niet in staat is in de eigen kosten van levensonderhoud te voorzien? Betekent dat niet, dat in dat geval vrijwel elke 16-17-jarige jongere voor extra bijstand in aanmerking komt omdat de (dubbele) kinderbijslag in geen enkel geval voldoende is om zelfstandig van te leven?

Nog te behandelen in het parlement is een wetsontwerp waarin voorgesteld wordt geen kinderbijslag meer te verlenen aan huishoudkinderen. Kan dit in de praktijk betekenen dat een aantal 16-17-jarigen zelfs niet meer in aanmerking komt voor kinderbijslag?

Een andere vorm van terugslag in inkomen kan voorkomen doordat de ouders nog tijdens de studie van hun kind een leeftijdstoelage op de studiefinanciering ontvingen; een leeftijdstoelage die in de plaats is gekomen van dubbele kinderbijslag. Betekent terugval bij 16- en 17-jarige leeftijd op uitsluitend kinderbijslag niet een ernstige financiële aanslag op het te besteden inkomen van de ouders, die op grond van hun inkomen voor die leeftijdstoelage in aanmerking kwamen?

De leden van de fractie van de P.S.P. wensten graag van de Regering een uiteenzetting over de vraag of de voorgestelde maatregel niet op gespannen voet staat met een aantal verdragen, die discriminatie op grond van leeftijd verbieden. Gedacht kan daarbij o.a. worden aan het Verdrag van New York uit 1966. Eveneens wensten de leden van de fractie van de P.S.P. een overzicht van de financiële consequenties voor de specifieke groep van één-ouder-gezinnen. Hoe denkt de Regering dat deze groep deze inkomensachteruitgang kan opvangen?

Is voorzien in de mogelijkheid, dat een jongere, die zelf verzekerd was via het ziekenfonds, na werkloosheid enige tijd onverzekerd kan blijven, aangezien deze niet steeds onmiddellijk onder de ziektekostenverzekering van zijn ouders kan vallen? Welke problemen doen zich, ten slotte, voor indien ouders van een 16-17-jarige geen aanspraak op kinderbijslag kunnen doen gelden, bij voorbeeld doordat ouders werk in het buitenland hebben?

De leden van de C.P.N.-fractie hadden met grote verontwaardiging en zorg kennis genomen van dit wetsontwerp en de vastgestelde procedure van behandeling. Naar de mening van deze leden wordt volstrekt voorbijgegaan aan het feit dat het hier gaat om een wel zeer ingrijpende maatregel, waarbij vastgesteld kan worden dat de gevolgen van deze maatregel niet duidelijk zijn. Deze leden waren dan ook van mening dat een procedure, waarin aan betrokkenen, adviesorganen en aan het parlement de kans ontnomen wordt dit wetsontwerp nauwkeurig te bestuderen, een zeer onzorgvuldige is en dat door deze gang van zaken de mogelijkheid om te komen tot een verantwoorde en democratische besluitvorming in ieder geval belemmerd wordt. De leden van deze fractie zouden graag van de

bewindslieden vernemen of en in welke mate deze overwegingen een rol hebben gespeeld in de voorbereiding van dit wetsontwerp.

De leden van deze fractie hadden voorts nog een aantal concrete vragen. Zo vroegen zij zich af hoe het mogelijk is, dat aan werkloze werknemers het recht op uitkering ontzegd wordt enkel op grond van leeftijd. Is hierbij geen sprake van ongelijke behandeling? Is de Regering zich bewust van het feit dat hiermee een nieuwe categorie werkloze werknemers wordt geschapen? Hoe zouden de bewindslieden de status van deze mensen willen betitelen?

Meer gelet op de praktische uitwerking vroegen de leden van de C.P.N.-fractie zich af wat de gevolgen van deze maatregel zullen zijn voor de op een GAB als werkzoekenden ingeschrevenen en voor de werking van maatregelen in het kader van het Jeugdwerkplan, zoals de werkverruimende maatregelen. Heeft deze maatregel niet een vergroting van de verborgen werkloosheid tot gevolg? Welke maatregelen staan de bewindslieden voor ogen om dit mogelijke effect te voorkomen?

De leden van de C.P.N.-fractie vroegen zich meer in het bijzonder af hoe het zit met de positie van werkloze jongeren aan wie per 1 januari 1983 recht op RWW is toegezegd. Volgens deze leden is hier sprake van «woordbreuk» en zal alleen daarom al grote onrust ontstaan. De leden van deze fractie zouden dan ook graag willen vernemen welke rechtvaardiging voor deze maatregel gevonden is behalve een zuiver budgettaire.

Het ontnemen van het recht op RWW voor deze categorie jongeren is volgens deze leden in strijd met een verdergaande individualisering en maakt de jongeren afhankelijk van ouders zonder dat daar, gezien de status van werkloze werknemer, aanleiding toe bestaat. Is hier sprake van een precedentenwerking ten aanzien van de stelselherziening, zo vroegen deze leden zich af.

Voorts zouden deze leden graag het oordeel van de bewindslieden horen over de relatie tussen deze maatregel en een beleid dat erop gericht zegt te zijn werkgelegenheid voor jongeren te stimuleren. De leden van deze fractie denken hierbij aan vermindering van mobiliteit, motivatie e.d.

Ten slotte vroegen de leden van deze fractie zich af of bekend is op welke inkomenscategorie deze maatregel het zwaarst drukt. Mag verondersteld worden dat het hier gaat om de laagste inkomensgroepen? In dit kader vroegen deze leden naar het effect van de wijziging van de nog niet eens in werking zijnde leeftijdsafhankelijke kinderbijslag.

De leden behorend tot de fractie van de S.G.P., hadden met belangstelling kennis genomen van het onderhavige ontwerp van wet. Dat de bijstand voor 16- en 17-jarige werklozen wordt beëindigd, waardoor deze kinderen dan voor hun onderhoud weer worden aangewezen op hun ouders, zodat voor hen het recht op kinderbijslag wederom gaat gelden, kon de goedkeuring van deze leden wegdragen. Te meer omdat zij nu in een gelijke financiële positie verkeren als hun leeftijdgenoten die nog onderwijs volgen. In hoeverre mag het als een pleister op de wonde worden beschouwd, dat de kinderbijslagbedragen voor deze groep de komende jaren geleidelijk zullen worden verhoogd tot 130% van de thans geldende bedragen?

Welk overgroot deel van de jongeren van 16 en 17 jaar die in 1983 een beroep zouden gaan doen op de bijstand omvat de categorie schoolverlaters van het studiejaar 1981/1982? Welke schattingen zijn gemaakt met de opmerking, dat de instroom van 16- en 17-jarigen in de loop van 1983 zich beperkt tot een aantal tussentijdse schoolverlaters? Hoe groot is het aandeel in de ombuiging van de onderhavige, beperkte(re), maatregel? Kan ook nader worden aangegeven voor hoeveel gevallen een recht op enkelvoudige kinderbijslag en voor hoeveel een recht op tweevoudige kinderbijslag zal moeten worden gecreëerd?

In hoeverre is in deze maatregel ook de schatting meegewogen dat schoolverlaters van 16 en 17 jaar er in het geheel geen belang meer bij hebben om zich in te schrijven bij het arbeidsbureau, zo vroegen de leden

behorend tot de fractie van de S.G.P.? Zullen kosten-batenvergelijkingen ten aanzien van werkgelegenheidsmaatregelen voor 16- en 17-jarigen niet steeds ongunstiger uitpakken als wordt gelet op het feit dat besparingen op de sociale uitkeringen komen te vervallen?

De leden van de P.P.R.-fractie toonden zich zeer teleurgesteld over de indiening van dit wetsontwerp. Het moet, zo stelden zij, toch bijna als woordbreuk opgevat worden dat op de valreep – letterlijk een paar dagen voor januari – een toegezegd recht op een RWW-uitkering, plotseling aan de 16- en 17-jarigen wordt onthouden. Met veel nadruk is deze jongeren door overheidsinstanties geadviseerd zich in te laten schrijven bij het GAB, ten einde – onverhoopt – na de referteperiode in aanmerking te komen voor een uitkering. Een eigen uitkering, niet aan iemand anders uitbetaald, maar aan de 16- en 17-jarigen zelf. Door hun dit recht nu te ontnemen, vervalt hun status als werkloze werknemer. Ze zijn weliswaar ingeschreven bij het GAB als werkzoekende, maar voor de rest worden de 16- en 17-jarigen wederom geheel afhankelijk van hun ouders.

Het recht op kinderbijslag is vanouds ingegeven door het motief een tegemoetkoming aan de ouders te geven voor de kosten van het opvoeden van een kind. Door het recht op RWW voor werkzoekende jongeren van 16 en 17 jaar te laten vallen en hun in plaats daarvan kinderbijslag te geven, wordt, naar de mening van de aan het woord zijnde leden, een oneigenlijk element in het kinderbijslagstelsel gebracht. Deze leden betreurden dit ten eerste, niet in de eerste plaats om het kinderbijslagstelsel, als wel om de jongeren, die het betreft en die zich, zeer begrijpelijk, aan alle kanten gepakt voelen. Geen werk, geen scholing, geen zelfstandig recht op een uitkering, afhankelijk van hun ouders. Bovendien dreigt de voorgenomen maatregel vooral de jongeren in de lagere inkomensgroepen harder te treffen dan die in de hogere inkomensgroepen. Is het immers niet zo dat vooral in de lagere inkomensgroepen relatief veel 16- en 17-jarigen zijn die zich op de arbeidsmarkt begeven? Graag ontvingen deze leden hierover, indien voorhanden, enig cijfermateriaal.

De inkomensachteruitgang, die honderden guldens per maand kan bedragen, dreigt vooral voor de lagere inkomens zeer verregaande gevolgen te hebben. Deze leden vroegen naar de concrete inhoud van de compensatieregeling in het kader van de meeruitgaven van f 30 mln.

Ten slotte stelden deze leden een aantal vragen. Hoe is de overgang rond het 18de jaar geregeld? Ontstaat er op precies het 18de jaar een recht op RWW-uitkering of treedt nu opeens de referteperiode vanaf het 18de jaar in? Behouden de 16- en 17-jarigen die nu een RWW-uitkering hebben, deze uitkering?

Wat gebeurt er indien de 16- en 17-jarigen zich niet meer inschrijven op het GAB? Komen zij dan niet meer in aanmerking voor arbeidsmarktmaatregelen, zoals de werkgelegenheidsverruimende maatregelen en de loonsuppletierelingen? Is dan tegelijk de jeugdwerkloosheid voor een deel opgelost?

De leden van de R.P.F.-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het regeringsvoornemen te komen tot beëindiging van het recht op bijstand krachtens de Rijksgroepsregeling werkloze werknemers voor 16- en 17-jarige werklozen. Om tot een verantwoorde besluitvorming te komen, verzochten de aan het woord zijnde leden om wat meer informatie en nadere toelichting.

De leden van de R.P.F.-fractie betreurden het overigens, dat de SER nog geen advies had kunnen uitbrengen. Was de adviesaanvraag niet eerder mogelijk geweest en welke waarde zal het advies hebben als het na de behandeling in de Kamer ter beschikking komt?

Hoewel de leden van de R.P.F.-fractie de Regering zeer wel konden volgen in haar redenering, dat «jongeren beneden de 18 jaar geacht worden tot het ouderlijk gezin te behoren en door de ouders onderhouden

te worden», vroegen zij zich af, waarom dit principiële punt nu kennelijk wel geldt en voordien niet. Of is het een gelegenheidsargument? Is het dan toch de «penibele situatie van 's lands financiën» die op dit terrein van de sociale voorzieningen het mes er in heeft gezet? Zo ja, welke mogelijke alternatieven zijn daarbij in bespreking geweest en waarom is uiteindelijk toch voor deze operatie gekozen?

De aan het woord zijnde leden zouden als opfrisser van het geheugen willen vernemen sinds wanneer er een rijksgroepsregeling bestaat voor jeugdige werklozen van 16 en 17 jaar.

Voorts zouden de leden van de R.P.F.-fractie een commentaar van de Regering op prijs stellen op de opvatting, die ook door de Raad voor het Jeugdbeleid naar voren is gebracht, dat in 1980 een wijziging in de RWW werd verdedigd door een vergelijking te maken tussen 16- en 17-jarigen en werknemers, terwijl nu diezelfde groep werklozen weer vergeleken wordt met scholieren. Is dat laatste terecht, omdat deze jongeren gelet op regels inzake leerplicht in volle rechten werkzoekenden zijn?

De aan het woord zijnde leden zouden graag nog een helder overzicht hebben van de kosten en de baten van deze voorstellen. Te meer, omdat naast de bezuinigingen enerzijds uit de algemene middelen weer geld moet worden vrijgemaakt voor uitbetaling kinderbijslag 16- en 17-jarigen. Hoe wordt trouwens gehandeld, zo vroegen zij zich af, met de uitbetaling van die kinderbijslag, wanneer jongeren tijdelijk een baan(tje) kunnen vinden en daardoor toch een eigen inkomen verwerven? Wordt dit gekort op de kinderbijslag?

Is er voorts enig inzicht in hoeverre de 16- en 17-jarige werkloze werknemers afkomstig zijn uit sociaal zwakkere milieus met de laagste inkomens? Juist in die huishoudens kan het inkomen of een uitkering van een jongere een bijzonder welkome aanvulling zijn. In hoeverre worden juist daardoor de zwakkere groepen getroffen?

Aan de andere kant realiseerden de leden van de R.P.F.-fractie zich zeer wel, dat wanneer jongeren de uitkering geheel ten eigen nutte mogen besteden, zij zich heel wat meer kunnen permitteren dan de doorsnee – nog schoolgaande – leeftijdsgenoten.

Wat denkt de Regering overigens van het idee de RWW-uitkering voor jongeren van 16 en 17 jaar te verlagen tot het bedrag dat aan kinderbijslag aan de ouders wordt uitbetaald, zodat werkloze jongeren daardoor een – zij het bescheiden – eigen inkomen hebben? Zou dat in de gegroeide situatie ook psychologische effecten kunnen hebben?

De leden van de R.P.F.-fractie hadden begrepen, dat de uitkering aan 16- en 17-jarigen niet over de gehele linie wordt beëindigd, maar dat de maatregel alleen geldt voor hen die per 1 januari 1983 voor een RWW-uitkering in aanmerking zouden komen. Hoe groot is die groep nieuwelingen en hoe groot is het aantal jongeren dat per 1 januari nog wel recht kan laten gelden? Wordt door de nu voorgestelde plannen geen rechtsongelijkheid in de hand gewerkt? Als de Regering eenmaal de principiële stelling inneemt, dat jongeren beneden de 18 jaar in het ouderlijk gezin behoren te worden opgevangen, waarom geldt dat dan niet voor de groep voor welke nu blijkens artikel VI een overgangsregeling wordt gecreëerd? Welk bedrag is met die uitkeringen gemoeid? Tot slot vernamen de leden van de R.P.F.-fractie graag of er naast de cijfermatige gevolgen ook rekening is gehouden met immateriële effecten nu de gouden regel «belofte maakt schuld» juist ten aanzien van een kwetsbare groep jongeren niet wordt nagekomen? Hoe reageert de Regering op de bewering, dat dit soort maatregelen een voedingsbodem legt voor discriminatie van werklozen, waardoor wordt bevorderd dat werkloze jongeren afhaken van deze maatschappij? Wordt bovendien door deze maatregel de afstand tussen werkende en werkloze jongeren in de leeftijdsgroep van 16- en 17-jarigen niet bijzonder groot? Zou het uit een oogpunt van rechtvaardige lastenverdeling gewenst kunnen zijn in het geheel van deze operatie het minimum-jeugdloon in neerwaartse zin bij te stellen?

De G.P.V.-fractie kon in principe instemmen met de afschaffing van het recht op RWW voor 16- en 17-jarigen en met de invoering van kinderbijslag voor diezelfde leeftijdscategorieën. Deze maatregel past naar het oordeel van deze fractie in het streven van de Regering onderlinge hulp en zorg te stimuleren en het beleven van de eigen financiële verantwoordelijkheid te benadrukken. De financiële verantwoordelijkheid voor kinderen in deze leeftijd die (nog) niet in hun eigen levensonderhoud voorzien, berust primair bij de ouders, en niet bij de overheid. In dit kader is de voorgestelde maatregel goed te verdedigen. Gevraagd kan worden of deze maatregel niet ook andere positieve effecten kan hebben. Immers, degenen die ingeschreven staan als werkzoekenden en op grond daarvan een RWW-uitkering ontvangen, zullen uit zich zelf niet tot een zodanige wijziging in hun situatie besluiten dat hun uitkering daarmee in gevaar komt. Nu dit laatste niet meer kan gebeuren, is de kans groter dat vrijwillig tot een verandering in de situatie wordt overgegaan, bij voorbeeld door het (weer) gaan volgen van (dag)onderwijs. Acht de Staatssecretaris deze ontwikkeling reëel? Zal het verkrijgen van een hogere scholingsgraad er niet toe kunnen leiden dat de positie van deze jongeren op de arbeidsmarkt wordt versterkt? Het feit dat de nieuwe regeling alleen zal gelden voor de zogenaamde nieuwe gevallen achtte deze fractie een gelukkige zaak. Er zal in geen enkel geval sprake zijn van een feitelijke inkomensachteruitgang.

De G.P.V.-fractie had overigens wel moeite met het dekken van de meeruitgaven van 30 mln. in de kinderbijslag door een aanpassing van de overgangsregeling voor de 12- tot 18-jarigen in het kader van de leeftijdsafhankelijke kinderbijslag. In het wel juist om in dit verband te spreken van meeruitgaven? Zou het niet correcter zijn om te spreken van een noodzakelijke vermindering van het ombuigingsresultaat? Welke reden is er nog om deze aanpassing te realiseren als de totale ombuiging van deze maatregel en de afschaffing van het recht op WWV voor 17-23-jarigen groter is dan aanvankelijk was geraamd?

Hoe is de korting op de overgangsregeling bij de invoering van de leeftijdsafhankelijkheid te rijmen met de herhaaldelijk door de Staatssecretaris bepleite versnelde groei van de hogere kinderbijslag voor 12-18-jarigen? Zou het achterwege laten van deze niet noodzakelijke extra korting van 1½% op de bijslag voor deze leeftijdscategorie er niet toe kunnen leiden dat de pijn van de onderhavige ombuiging enigszins wordt verzacht?

2. Artikelen

Artikel I, A1, e

Wat is de uitkeringssituatie voor een jongere onder de 18 jaar, die, gewerkt hebbend, geen recht meer heeft of geen recht meer kan doen gelden op een uitkering ingevolge de WW dan wel de WWV, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie.

Artikel IV

Zal, zo vroegen dezelfde leden, voor jongeren van 18 jaar en ouder de periode als 16- of 17-jarige werkloze jongere met recht op kinderbijslag gelden als «wacht periode» om voor een RWW-uitkering in aanmerking te komen? Wat is de reden om niet als dan, vanaf het bereiken van de 18e verjaardag, het recht op een RWW-uitkering toe te kennen? Geldt dan niet meer, dat de kinderbijslag behoort tot de middelen der ouders en niet op de uitkering in mindering behoort te kunnen worden gebracht? (circulaire van de Staatssecretaris dd. 23 mei 1979).

Als voor 18-jarige en oudere schoolverlaters nog wel een wachtperiode geldt alvorens het recht op een RWW-uitkering ingaat, is het dan uitvoeringstechnisch mogelijk onderscheid te maken tussen werkloze jongeren, die al gedurende geruime tijd werkloos waren op grond waarvan hun

ouders kinderbijslag genoten en hen, wier ouders kinderbijslag-gerechtigd waren op grond van het feit dat zij aan het volledig dagonderwijs deelnamen?

Vertrouwend dat de Regering tijdig voor de openbare behandeling van dit wetsontwerp schriftelijk op bovenstaande opmerkingen en vragen zal hebben gereageerd, acht de commissie deze hiermee voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Kraaijeveld-Wouters

De griffier van de commissie,
Nieuwenhuizen